

achtergrond.

Hoe voetballers munt slaan uit Chinese koopboeren

Voetballers zijn het nieuwe ivoor

Axel Witsel doet het, Cristiano Ronaldo doet het niet: naar China trekken voor het grote geld. Waarom topsporters zo goed verdienen, waarom dat niet snel zal veranderen en waarom we dat stilaan normaal vinden. Of toch maar beter niet?

HANS VANDEWEGHE

D

at was schrikken: Carlos Tevez, die ooit door heimwee verteerd uit Engeland naar Argentinië vluchtte, zal gaan voetballen bij Shanghai Shenhua. Om de pil wat te vergulden, staat daar een salaris van 38 miljoen euro tegenover. Nu we toch bezig zijn, dachten de Chinezen, laten we ook meteen Cristiano Ronaldo kopen. De onbekende bieder had 300 miljoen euro over om hem weg te halen bij Real Madrid en bood de speler een jaarsalaris van 100 miljoen euro.

Hoe Real erover dacht was niet bekend, maar Ronaldo liet bij monde van zijn zaakwaarnemer Jorge Mendes weten dat geld niet alles was voor hem. Voorwaar een heel nobele instelling, ongetwijfeld geholpen door die 84 miljoen euro die hij het voorbije jaar al heeft verdiend.

Marketinggewijs (en sportief) was dat heel goed bekeken. Jezelf voor het dubbele aan salaris eersteklas gaan begraven in een competitie die niemand kent of ziet, waarvan alle sporteconomen verwachten dat ze als een zeepbel uiteenspat, dat doen we niet, dacht Ronaldo. De Portugees was in 2016 goed voor 30 miljoen euro commerciële inkomsten. Die zouden in dat Chinese luxe-voetbalsteegje in geen tijd opdrogen, samen met zijn ambitie om een soort voetbal-Jordan te worden.

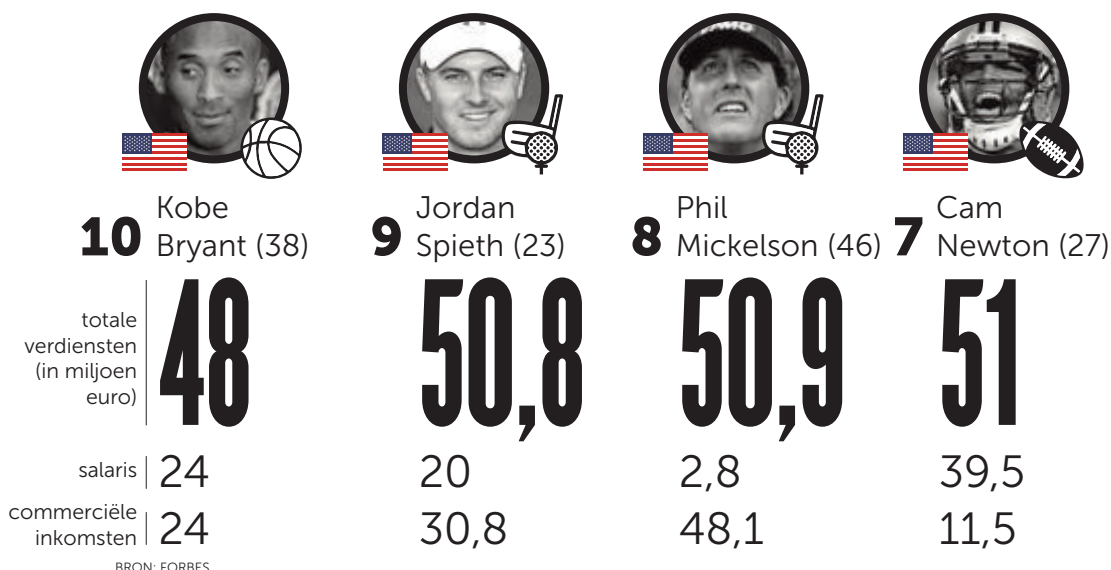
Het spreekt vanzelf dat dit verhaal van het Chinees voetbal niet kan blijven duren. Een speler 100 miljoen euro betalen in een competitie met gemiddeld 25.000 bezoekers per wedstrijd en met 220 miljoen euro aan tv-rechten, is de directe weg naar het faillissement. Het gemiddeld salaris per speler in de China Super League is 700.000 euro, maar het mediane salaris ligt bij 80.000 euro, wat wil zeggen dat even veel spelers meer en minder verdienen dan 80.000. Het gemiddelde wordt dus omhoog gehaald door enkele bijzonder vorstelijk betaalde buitenlandse spelers, zoals Axel Witsel, die minimaal 18 miljoen gaat verdienen.

Voetballers zijn het nieuwe ivoor voor de Chinese nouveau riche en voetbalclubs zijn speeltjes om mee uit te pakken. China heeft ongeveer 600 dollarmiljardairs, maar ook dat verhaal botst vroeg of laat op zijn economische limieten. →

© LEVI JACOBS

Top 10 verdieners 2015-'16

In Europa zou die vlieger alvast nooit opgaan. De regulering van de sporteconomie is hier minimaal, maar pakweg KV Oostende, dat Carlos Tevez zou kopen en 38 miljoen euro salaris betalen – wat Marc Coucke financieel aankan –, zou door de UEFA als een flagrante overtreding van de Financial Fair Play-regels worden gekwalificeerd. In China bestaat maar één regel: president Xi Jinping behagen en een wereldmacht worden in het voetbal door alles wat los zit in die sport, op te kopen.

Geen loonmatiging

Als je iets heel erg goed kunt, dan best in de sport, want die sector betaalt buitensporig goed. Overigens is Carlos Tevez, zoals uit bijgaande tabel kan worden opgemaakt, niet de best betaalde atleet ter wereld zoals eind vorig jaar de wereld werd ingestuurd. Real Madrid stort al drie jaar meer dan 50 miljoen euro salaris en bonus- en op de bankrekening(en) van Ronaldo. Idem

voor FC Barcelona en Lionel Messi. Met uitzondering van enkele bokkers – Mike Tyson kreeg al in 1996 75 miljoen dollar voor drie kampen die samen geen 20 minuten duurden – zijn Ronaldo, Messi en Tevez vandaag wel de sporters met de hoogste salarissen.

Tevez en Witsel kiezen voor het salaris, maar bij de absolute toppers zullen de commerciële deals op termijn het zwaarst doorwegen. Voor de topverdieners in de tabel hierbij geldt nu al dat ze haast 60 procent van hun inkomsten halen uit sponsoring. Het meest extreme voorbeeld is tennisser Roger Federer, die sportief op zijn terugweg lijkt: tegenover 'slechts' 7,5 miljoen euro prijzengeld, zet hij 57,7 miljoen euro commerciële inkomsten, meer dan welke actieve sporter ook.

Van loonmatiging is in de sport geen sprake. Af en toe doet zich een lichte daling voor, of een piek. De dalingen zijn te wijten aan economische crisissen zoals die van 2008, de pieken aan eenmalige contracten of inkomsten. De meest opval-

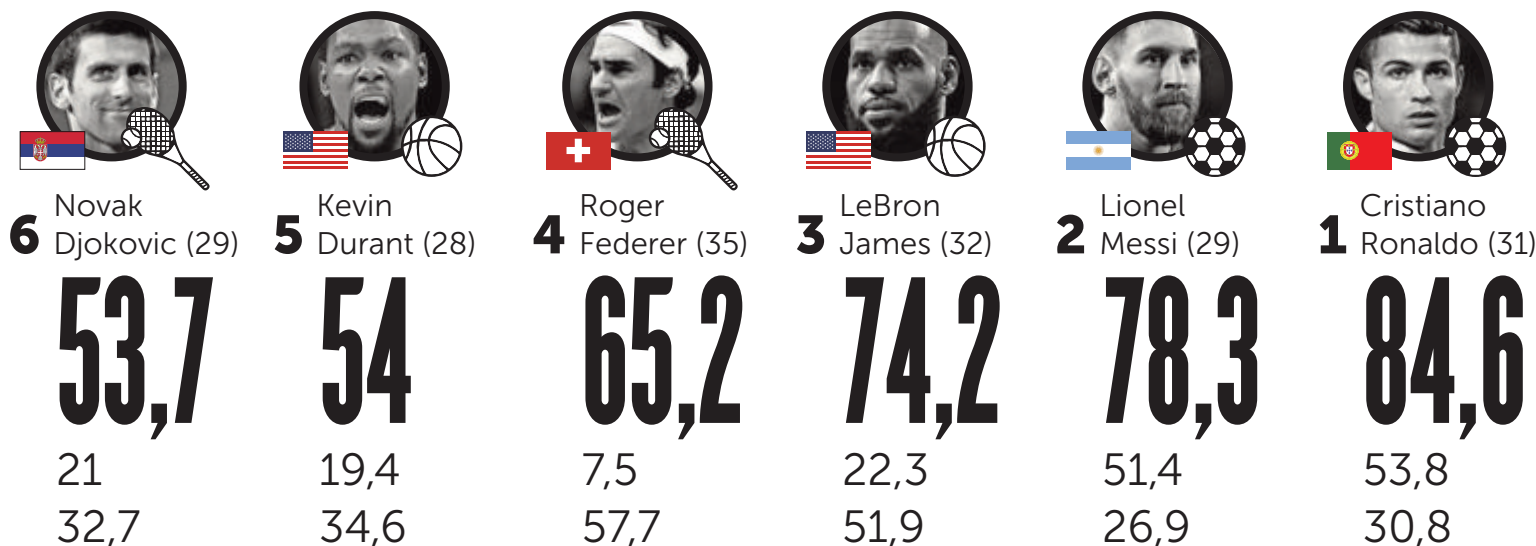
lende piek is die van 2014-'15 toen de bokkers Floyd Mayweather en Manny Pacquiao voor een fel gemediatiseerde onderlinge kamp respectievelijk 285 en 148 miljoen dollar opstreken. Over de voorbije twintig jaar zijn de inkomsten van de tien beste verdieners van de sport meer dan verdubbeld.

Strengere barema's

De betaalde sporter is een fenomeen van het einde van de 19de eeuw en is Engels van oorsprong. Preston North End besloot als eerste club spelers openlijk te betalen. In 1884 werden ze daarvoor uitgesloten, maar samen met andere betalende clubs als Aston Villa en Sunderland lobbyden ze bij de Engelse bond voor de invoering van betaald voetbal. Twee jaar later ging het Engels voetbal overstap, met een reserf faillissementen als direct resultaat.

In de VS had men snel door dat het salaris onlosmakelijk verbonden moest zijn met inkom-

Het argument dat leraars een veel belangrijkere taak hebben dan voetballers, maar daar duizend keer minder voor verdienen, klinkt politiek correct maar slaat nergens op

sten. Al in 1876 maakten honkbalclubs in New York afspraken met de spelers over hoeveel zij van de inkomsten zouden krijgen. De eerste Amerikaanse betaalde spelers waren geen full-profs zoals in Engeland, maar parttimesporters. Het Amerikaanse model streeft sindsdien naar een collectieve arbeidsovereenkomst per competitie, waarin wordt vastgelegd hoeveel procent van de inkomsten aan salarissen kunnen worden besteed. In de VS neemt men aan dat dit rond de 55 procent moet draaien.

De salarispolitiek van de profsport in het ultra-liberale Amerika heeft veel weg van een communistische planeconomie. In de NBA wordt het hoogste gemiddelde salaris betaald (zie tabel) van de hele wereld – 6,1 miljoen euro – maar de spelerscontracten zijn nu al tien jaar onderhevig aan strenge barema's. In de top 10 van best betaalde basketballers staat LeBron James op één met 29,4 miljoen euro salaris. De nummers twee tot en met zeven in die ranking krijgen exact het-

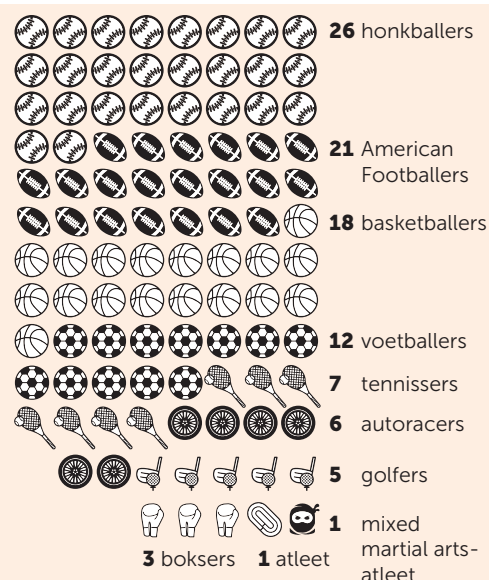
zelfde bedrag: 25.177.971 euro, ook niet slecht. De NBA zorgt daarnaast voor wie niet zo succesvol is: het minimumsalaris voor de absolute beginnende bedraagt een erg redelijke 500.000 euro.

Voetbal haalt in

Alleen de basketballers en honkballers in de VS en vreemd genoeg de cricketspelers in India verdienen gemiddeld meer dan de voetballer van de Premier League, waar het gemiddeld salaris 3 miljoen euro bedraagt. Naar Europese traditie is de ongelijkheid er een stuk groter. De club met de laagste payroll – Burnley van Steven Defour – heeft zes keer minder te besteden dan Manchester City. In de Amerikaanse competities is het al ondenkbaar dat een club aan salarissen het dubbele uitgeeft van een concurrent.

Voetbalsalarissen zijn de laatste jaren sterk gestegen, maar pas in 2004 drong een voetballer door tot de top 10 van de best verdienende sporters. →

Top 100 verdieners

€3,1 miljard
verdiende de top 100 samen

23 landen **65%** **31 jaar**
is de gemiddelde leeftijd

1/2 **\$30 miljard**
van alle deals in de top 100 zijn met Nike is de omzet van Nike

© LEVI JACOBS

Dat was David Beckham, nadat hij naar Real Madrid was verhuisd. In 2010 kwam zowel Cristiano Ronaldo als Lionel Messi kijken. Zij staan nu op één en twee, en in de top 20 zijn ze de enige voetballers.

Het voetbalsalaris was toe aan een inhaalbeweging, omdat ook de inkomsten als tv-rechten en shirtsporing navenant toenamen, maar de stijging is met geen enkele sector te vergelijken. In vijftien jaar tijd zijn de salarissen van de voetballers verdrievoudigd, terwijl die van de NBA-baskeballers slechts met een derde stegen.

Schaars product

Waarom verdienen sommige sporters uit sommige sporten zo veel? Sprinter Usain Bolt tikte in 2016 af bij 30 miljoen euro volgens *Forbes*. Als er tienkampers – de goden van het atletiekstadion – zijn die één honderdste verdienen van Bolt, mogen ze nu opstaan. Wellicht dat alleen Ashton Eaton, die deze week met pensioen ging, af en toe in de buurt kwam, maar daarvoor moest hij wel al een wereldrecord verbeteren.

De verdiensten van topsporters zijn exuberant, dat vinden zelfs de topsporters, maar zijn ze ook immoreel en van de pot gerukt? Of economisch niet verantwoord? Het argument dat leraars een veel belangrijker taak hebben dan voetballers, maar daar duizend keer minder voor verdienen, klinkt politiek correct maar slaat nergens op. Topsport is economie en in de economie geldt dat wie een schaars product of dienst aanbiedt, daar doorgaans veel geld voor kan vragen. De bokser Floyd Mayweather heeft in tien jaar tijd exact tien keer gebokst en dat heeft hem geen windeieren gelegd.

Toen de legendarische honkballer Babe Ruth werd gevraagd of hij het normaal vond dat hij meer verdiende dan de president van de VS (die vandaag overigens 384.000 euro per jaar krijgt, dus minder dan de minst betaalde eerstejaars in de NBA) zei The Bambino: "Natuurlijk is dat normaal. Ik had een beter jaar dan de president."

Beter is vaak synoniem van bekender. Vandaag zijn Cristiano Ronaldo en Lionel Messi mondiaal bekend, net als Michael Jordan en Tiger Woods vroeger. Wettigt dat 80 miljoen euro inkomsten? Als voor die kampioenen bedrijven in de rij staan en van hun naam gebruik willen maken om hun goederen aan te prijzen, als tickets voor wedstrijden van Real Madrid of FC Barcelona duur zijn, als hun shirts de deur uit vliegen, als de tv-rechten voor de Champions League steeds stijgen, is dat mede de verdienste van de hoofdrolspelers. In andere sectoren noemt men dat marktleiders.

Kort door de bocht: als het grote geld op tafel ligt, naar wie moet het dan gaan als het níet naar de atleet mag gaan? Naar de eigenaar of organisator? Misschien moet de sport gratis? Of naar de *grass roots*, de opleiding, de breedtesport? Dat zijn te overwegen opties. Real Madrid zou pakweg het hele Spaanse vrouwenvoetbal kunnen financieren, zoals ooit de helft van het salaris van Kobe Bryant volstond om alle vrouwelijke basketbalspelers in de VS te betalen en nog zakgeld toe te geven.

Voor de absolute top wordt de portemonnee getrokken, of ze nu een mondiaal bedrijf leiden,

Meest lucratieve sportcompetities

gemiddeld loon (in miljoen euro) aantal teams aantal spelers

1		National Basketball Association	6,1	30	450
2		Major League Baseball	4,2	30	862
3		Indian Premier League	3,7	8	128
4		Premier League	3	20	527
5		National Hockey League	2,8	30	707
6		National Football League	2,3	32	1.687
7		La Liga	1,6	20	493
8		Serie A	1,4	20	542
9		Bundesliga	1,3	18	521
10		Ligue 1	0,9	20	546

BRON: SPORTING INTELLIGENCE

Best betaalde atleten ooit

1		Michael Jordan (53)	1,63 miljard
2		Tiger Woods (41)	1,59 miljard
3		Arnold Palmer (87 t)	1,3 miljard
4		Jack Nicklaus (76)	1,1 miljard
5		Michael Schumacher (47)	900 miljoen
6		Kobe Bryant (38)	740 miljoen
7		Floyd Mayweather (39)	730 miljoen
8		Phil Mickelson (46)	730 miljoen
9		David Beckham (41)	700 miljoen

BRON: FORBES

dan wel iemand als allerbeste op hun gezicht timmeren. De tien meest betaalde bedrijfsmanagers in de VS verdienen ongeveer hetzelfde als de tien best betaalde sporters wereldwijd. Artiesten zijn nog iets beter af. Op de Highest Paid Celebrities List van *Forbes* staat Ronaldo pas vijfde. Nummer één is Taylor Swift en op twee staat One Direction, allebei uit de muziek. Op drie staat James Patterson, een schrijver van thrillers en op vier tv-bekendheid Dr. Phil. Op acht vinden we Cristiano's concullega Lionel, in de buurt van Adele. Er halen overigens maar vier topsporters de top 20.

Signature move

Sport heeft op al die andere sectoren één groot voordeel: als het ophoudt, houdt het niet echt op. Toch niet als je het goed aanpakt en top bent. Daarom ging Ronaldo niet naar China en Witsel wel. Witsel kan er zijn salaris verviervoudigen. Niet slecht voor een – met alle respect – mondiale nobody en dat zal hij ook in China blijven.

Ronaldo is andere koek: als 's wereld bekendste atleet heeft hij 215 miljoen volgers op Facebook, Twitter en Instagram. Met zijn posts heeft hij voor zijn sponsors vorig jaar 168 miljoen euro aan mediaruimte verdiend en dat kan hij het beste vanuit Europa blijven doen, waar heel de wereld zijn doen en laten kan volgen.

Ronaldo wil bovendien erg graag een merk binnen het sterkste sportmerk Nike worden, zoals Jordan al dertig jaar is, en daartoe heeft Ronaldo net als Jordan een *signature move*. His Royal Airness was en is nog steeds de vliegende dunker, het werd zijn logo. Ronaldo heeft die vreemde vreugdesprong na het scoren en die doet nog een beetje geforceerd aan. Niet zeker of dat een logo wordt en hij überhaupt een merk.

Een tweede Michael Jordan bestaat niet. Hij is al dertien jaar gestopt, maar verdient nog steeds meer dan alle actieve collega's. In 2015 raketde hij nog 102,8 miljoen euro bij elkaar, waarvan 93 miljoen afkomstig van Nike-royalty's op zijn Jordanlijn.

Michael Jordan is het levende voorbeeld van hoe salaris uiteindelijk zakgeld wordt. In zijn vijftien jaar als speler met de Chicago Bulls en de Washington Wizards heeft hij een schamele 87 miljoen euro aan salaris betaald gekregen. Daarnaast had hij Nike, McDonald's, Chevrolet, Coca-Cola en Gatorade als privésporsors. Hij heeft in totaal 1,6 miljard euro verdiend en zijn bezit wordt inmiddels geschat op 1,1 miljard euro ondanks een dure scheiding. Hij is in 2013 getrouwd met een voormalig fotomodel én met een stevig huwelijkscontract.

Zo'n imperium moet worden beschermd. Zes jaar geleden klaagde Jordan de inmiddels failliete supermarktketen Dominick's aan omdat ze zijn naam op een verminderingbon voor biefstuk hadden durven afdrucken. Exact twee bonnen voor twee dollar waren gebruikt, maar de rechter oordeelde streng: Jordan kreeg vorig jaar 8,5 miljoen euro schadevergoeding. Die schonk hij weg aan 23 verschillende goede doelen in zijn Chicago.

Witsel weet wat hem te doen staat als de Spar zonder toestemming zijn krullenbol gebruikt.